

College van B&W gemeente Sliedrecht
College van B&W gemeente Dordrecht
College van B&W gemeente Papendrecht
College van B&W van gemeente Molenlanden
p/a Postbus 16
3360 AA Sliedrecht

Kenmerk van DCMR: DCMR zaaknummer: 999980227_9999450498
Onze referentie: AdviesChemoursConceptOntwerpbeschikkingMei2022
Betreft: Ontwerpbeschikking m.b.t. aanvraag van Chemours Netherlands B.V. (1) Omgevingsvergunning Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, locatie Baanhoekweg 22, Dordrecht, OLO-nummer 3549379, en (2) Ontwerpbesluit en maatwerkbesluit van Rijkswaterstaat RWSZ2018-00006445 van 8 april 2022

Nijmegen, 24 mei 2022

Geacht college,

Conform uw verzoek van 12 april 2022 vindt u hierbij ons advies met betrekking tot bovengenoemde ontwerpbeschikkingen.

Begrenzing van het advies

Geconstateerd wordt dat RIVM, IL&T, Rijkswaterstaat, het Waterschap en Oasen bij de totstandkoming van het concept zijn betrokken. Onze focus is gericht op luchtemissies en externe veiligheid. Dat wil niet zeggen dat aan bodem, afvalstoffen en afvalwater geen aandacht is besteed. Op hoofdlijnen hebben wij daar geen opmerkingen over. Wel wordt opgemerkt dat de forse bodemvervuiling op en onder het terrein een bron van zorg is voor met name de gemeente Dordrecht indien Chemours mocht besluiten haar activiteiten op deze locatie te beëindigen, de bodem zou moeten worden gesaneerd, en Chemours de saneringskosten niet op zou kunnen brengen. Geluid is niet betrokken in dit advies.

Algemeen

Van 20 april 2021 dateert ons laatste integrale advies met betrekking tot de aanvraag én ontwerpbeschikking. Eerder adviseerden wij om de aanvraag af te wijzen vanwege o.a. het ontbreken van essentiële informatie, inadequate behandeling van potentiële Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS), en heel belangrijk: te weinig emissiereductie. Met name de hoge emissie van giftige stoffen (waarvan een substantieel ZZS) uit de monomerenafdeling, wanneer de TC buiten werking is, baart zorgen. Het gebrek aan essentiële informatie is in latere aanvullingen deels gerepareerd. Van 23 maart 2022 dateert de laatste versie van de aanvraag waarop de ontwerpbeschikking van DCMR is gebaseerd. DCMR volgt in de ontwerpbeschikking terecht de lijn dat potentiële ZZS ook als ZZS moeten worden beschouwd. Echter, het probleem van de grotendeels onbehandelde emissie van circa 25.000 kg/jaar giftige stoffen als gevolg van de bypass van de TC blijft tot 1 januari 2024 bestaan. Daarna zal par. 8.4 van de ontwerpbeschikking van kracht gaan worden met een forse reductie van deze emissies. Tot slot wordt opgemerkt dat de productie van in het milieu persistent gebleken fluorverbindingen in zijn geheel zou moeten worden verboden. Echter, dat kan alleen op grond van internationale afspraken¹.

¹https://www.binnenlandsbestuur.nl/ruimte-en-milieu/europees-parlement-wil-strengere-gifnormen?tid=TID-P2358375X39A67F53CC234631A7674AD49F80AF7DYI5&utm_campaign=BB_NB_Ruimte&Milieu&utm_medium=email&utm_source=binnenlandsbestuur

Zo lang dat niet is gebeurd dienen emissies in het milieu van deze stoffen te worden geminimaliseerd conform de wettelijke minimalisatieverplichting voor Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS). Dit is dan ook terecht door DCMR als uitgangspunt genomen bij het opstellen van de ontwerpbesikking.

Inleiding

Van 1998 dateert een omgevingsvergunning waarin DuPont (nu gesplitst in DuPont, Dow en Chemours) werd toegestaan om jaarlijks 1.000.000 kg VOS²/stof naar de lucht te emitteren. De werkelijk gerealiseerde emissie bedroeg destijds circa 300.000 kg/jaar. In 2005 is door MOB op verzoek van gemeente en werkgroep DMH bij de provincie een verzoek ingediend tot actualisatie en aanscherping van de veel te ruime vergunning van 1998. Dat is herhaaldelijk door de provincie geweigerd. Pas nadat in 2009/2010 de Raad van State oordeelde dat de vergunning onvoldoende actueel was is een vergunningtraject ingezet dat uiteindelijk in 2013 resulteerde in de nu nog steeds vigerende vergunning van 2013.

Tot 2012 is nog gewerkt met het bijzonder giftige PFOA, dat overigens nooit als luchtemissie is gerapporteerd in de emjv's van het bedrijf.

Mens en milieu zijn zwaar besmet geraakt met onder andere PFOA. De maatschappelijke kosten zijn enorm. Door de gemeenten is aangifte gedaan bij het Openbaar Ministerie. Tevens is een civielrechtelijke procedure gestart.

Het bedrijf profileerde zichzelf als een bedrijf dat voldoet aan de hoogste eisen van milieuzorg en een hoog niveau van eigen verantwoordelijkheid. Slogan van het bedrijf: "miracles of science". In werkelijkheid is het bedrijf hoogst onbetrouwbaar gebleken met betrekking tot zorg voor de omgeving i.c.m. onvoldoende beperking van toxische emissies in het milieu.

In dit licht dient de ontwerpbesikking van Chemours kritisch te worden beschouwd met name met betrekking tot emissies van giftige en/of natuurschadelijke stoffen.

Uit pagina 214 van de considerans komt dit enigszins samengevat ook tot uiting:

"De emissies naar de lucht van HFPO-DA, E1, polyfluoro-olefinen en PFAS hebben een zeer negatieve invloed op de plaatselijke milieumomstandigheden. Door depositie van HFPO-DA, PFAS en polyfluoro-olefinen wordt de omgeving (water en bodem) van Chemours aangetast. Omdat de omgeving van Chemours reeds belast is met HFPO-DA, PFAS en polyfluoro-olefinen, is verdere aantasting zeer onwenselijk".

Dit is een zeer terecht uitgangspunt met betrekking tot de bodem. Echter, naast de zorg voor de bodem is natuurlijk de gezondheid van omwonenden van nog groter belang. Zie ook het advies van de GGD.

Les uit het verleden/Dispergeermiddelen problematisch voor omgeving vanwege persistentie en giftigheid

Dispergeermiddelen zijn achteraf gezien het grootste probleem met betrekking tot vervuiling van de bodem in de Drechtsteden. Met name gaat het dan om PFOA, dat in 2012/2013 is vervangen door FRD/GenX. Een andere emulgator kwamen we op het spoor via rapporten over bodemverontreiniging: 6:2 FTS (ZZS). Deze stof is in 2013 niet aangevraagd noch vergund. Ook niet in de aanscherping van 16 december 2019. Echter, deze stof wordt wel geëmitteerd zonder dat daar vergunning voor is. In de ontwerpbesikking zijn hiervoor nu emissienormen opgenomen.

Opgemerkt wordt dat de term "GenX" niet meer wordt gebruikt. In de ontwerpbesikking wordt "GenX" nu aangeduid als "HFPO-DA". Zie voor een toelichting hierop pagina 360/396 van de ontwerpbesikking van DCMR.

Algemeen m.b.t. herziene aanvraag van 23 maart 2022 en de ontwerpbesikking van 1 april 2022

Aan een groot aantal eerder ingebrachte adviezen van de Drechtsteden is tegemoet gekomen. Dit geldt voor zowel de herziene laatste aanvraag als de ontwerpbesikking. Op een substantieel aantal plekken is de input van de gemeenten herkenbaar. De aanvraag scoort nog steeds een onvoldoende voor monitoring. DCMR heeft daarin voorzien door aanvullend monitoringvoorschriften op te nemen. Van groot belang is dat de ambtshalve wijziging van 16 december 2019 is opgenomen in paragraaf 8.4 van de ontwerpbesikking. Per 1 januari 2025 moet op basis van deze paragraaf de emissie van een groot aantal stoffen, waaronder veel ZZS, aanzienlijk zijn teruggebracht.

² VOS: Vluchtige Organische Stoffen

MTR-waarden

Uit de considerans: “Voor HF geldt geen wettelijke verplichting om te toetsen aan MTR-waarden”. Zie ook punt 39 op pagina 314. Zie ook pagina 333 onder ‘Ad 4’. Hier acht DCMR het ‘raadzaam’ om aan een MTR te toetsen. Dit is niet juist. Er moet wel degelijk aan MTR-waarden worden getoetst. Echter, er mag wel gemotiveerd naar boven van worden afgeweken.

In tegenstelling tot hetgeen door DCMR in de considerans wordt gesteld dient dus wel degelijk aan MTR-waarden te worden getoetst, mits ze bestaan natuurlijk. Het bevoegd gezag kan overschrijding van MTR-waarden alleen toestaan mits voldoende gemotiveerd. Hierover is jurisprudentie van de Raad van State.

Onderstaand plaatsen we een aantal opmerkingen suggesties op specifieke punten.

Pagina 1

Hier wordt nog verwezen naar een eerdere aanvraag van 30 maart 2018. Dit dient te worden vervangen door de latere en meest recente aanvraag van 23 maart 2022. Dit is met name ook van belang omdat pagina 2 van de ontwerpbeschikking heel terecht belangrijke delen van de aanvraag koppelt aan de vergunningvoorschriften.

Pagina 15/Par.18 Proefnemingen

Zie de tekst in par. 1.8.1. Zie ook pagina 147. Dit impliceert dat het bedrijf gedurende 9 maanden niet aan de maximaal vergunde emissies zou hoeven te voldoen en/of vrijgesteld zou zijn van de normen uit het Activiteitenbesluit.

Duidelijk dient te worden gemaakt dat proeven toegestaan zijn mits maximaal toegestane emissies in acht worden genomen.

Zie ook pagina 14 van de ontwerpbeschikking. Hier staat een onjuiste interpretatie van artikel 2 van de RIE. Immers, indien een proefopstelling wordt geplaatst binnen een RIE-inrichting dan is deze proefopstelling een integraal onderdeel van de inrichting. Natuurlijk is het Activiteitenbesluit een vangnet. Echter, niet voor alle door Chemours naar lucht en water geloosde stoffen zijn emissienormen opgenomen in het Activiteitenbesluit.

Onze conclusie is dat proefnemingen natuurlijk mogelijk moeten zijn, maar met in achtneming van de vergunde emissies naar lucht en water.

Pagina 18/Voorschrift 2.1.1

Het is van belang om ook de hoeveelheden te rapporteren van gebruikte ZZS. Het maakt veel uit of het om enkele grammen per jaar gaat, of dat het gaat om tonnen/jaar.

Pagina 130/Verzoek om vertrouwelijke behandeling

Op grond van internationale en nationale wetgeving dient op grond van vaste jurisprudentie van de Raad van State duidelijkheid te worden verschaft over *alle* in het milieu geloosde stoffen, zowel qua identiteit, concentratie als emissievracht.

Voorschriften 8.0 Lucht

Dit hoofdstuk omvat 21 pagina's met veel tekst en is daardoor minder overzichtelijk en minder toegankelijk dan hoofdstuk D in de vergunning van 2013 dat de emissienormen in tabelvorm gaf. Van een aantal stoffen neemt de vergunde emissie tijdelijk toe in vergelijking met de nu vigerende vergunning. DCMR erkent dit ook maar stelt dat uit metingen in het kader van de voorliggende vergunningprocedure is gebleken dat tot recent emissies van stoffen zijn onderschat. Deze emissies werden berekend aan de hand van kentallen. Deze kentallen blijken soms te laag te zijn ingeschat. Dit onderstreept nog eens onze stelling dat tot nu toe de monitoring van emissies onvoldoende op orde was, zowel van de zijde van Chemours als van de zijde van DCMR.

Voorschrift 8.2.2 (TC/FL29)/pagina 220/pagina 322 onder ‘Ad 75’

De Thermal Converter bestaat uit een verbrandingsunit op 1100 gr. C met een nageschakelde 5-traps-wasser. Uit de considerans:

Thermal converter (TC, FL 29)

Chemours vraagt de volgende emissies naar de lucht uit FL29 aan:

Stof	Concentratie (mg/m ³)	Jaarvracht (kg/jaar)	Stofclassificatie	BBT conclusie
NO _x	250	6.100	gA.4	Ja
CO	10	260	'-	Ja
HCl	15	370	gA.2	Ja
Cl ₂	30	860	gA.2	Nee
HF	2,5	65	gA.2	Nee
Dioxines en furanen	'-	<1	ZZS, ERS	Ja
stof	47,5	1.248	S	Ja

Ook:

'In BBT conclusie 11 van de BREF LVOC worden technieken genoemd om de emissie van stof naar de lucht te reduceren. Chemours past een gaswasser (scrubber) toe. Hiermee voldoet Chemours aan BBT conclusie 11 van de BREF LVOC'

Er wordt 47,5! mg/Nm³ stof aangevraagd. De oude norm was 5 mg/Nm³ ten tijde van bijstoken van vloeistoffen. Volgens het bedrijf en DCMR gaat het hier om inert stof c.q. slijtage van de wand van de oven. Desondanks is de aangevraagde stofemissie buitensporig hoog. Met een goede druppelvanger is deze concentratie fors terug te brengen.

Er mogen nu alleen nog maar gassen (dus geen vloeistoffen meer) in de TC wordt gestookt. Klopt dat? Graag bevestiging hiervan. Bij afvalverbrandingsinstallaties is een wettelijke stofnorm van maximaal 5 mg/Nm³ van toepassing. Moderne installaties (< 20 jaar oud) doen < 1 mg/Nm³. Waarom wordt hier een exorbitante norm van 50 mg/Nm³ (1.248 kg/jaar) vergund?

Verder wordt opgemerkt dat de beschikbaarheid van de TC relatief (te) laag is vergeleken met afvalverbrandingsinstallaties. Een onderbouwing waarom de beschikbaarheid van de TC niet hoger kan worden (b.v. 99,6% i.p.v. circa 96%) ontbreekt. Zie ook pagina 4/5 van ons advies van 14 januari 2020.

Waarom is de norm voor dioxinen en furanen verhoogd van 0,08 naar 0,10 ng/Nm³? Waarom niet verlaagd naar 0,03 ng/Nm³ zoals nu veelal voorgeschreven³ vanwege de wettelijke minimalisatieverplichting? Het gaat hier om een ERS, een zwaardere categorie dan ZZS. Recent heeft de Rechtbank Noord-Nederland in haar uitspraak in een beroepszaak van MOB tegen EEW de norm van 0,1 ng/Nm³ aangescherpt tot 0,03 ng/Nm³. De TC kan ook aan deze scherpere norm voldoen, hetgeen voldoende reden is om een scherpere norm voor te schrijven.

Tot slot wordt nog opgemerkt dat een vracht aan dioxinen en furanen van < 1 kg/jaar (zie tabel bovenaan pagina) absurd hoog is. Waarschijnlijk is < 1 mg/jaar bedoeld. Dit dient te worden verduidelijkt.

Voorschrift 8.3.4

Graag nagaan of het protocol van 30 maart 2018 de laatste inhoudelijk gewijzigde versie betreft.

Voorschrift 8.4.1

HFPO-DA (GenX) en E1 komt met name vrij uit de PTFE en de FEP. Uit de vergunning van 2013 (maximaal vergunde vracht in kg/jaar):

	HFPO-DA (GenX)	E1
Teflon PTFE	600	750
Teflon FEP	40	450
Totaal	640	1200

Graag een bevestiging dat de totale HFPO-DA- en E1-vracht van alle installaties van de PTE en FEP niet meer mag bedragen dan 3,45 en 24,9 kg/jaar.

³ Zie bijvoorbeeld de uitspraak van Rechtbank Noord-Nederland van 13 april 2021

Wij gaan er vanuit dat DCMR hiermee bedoelt dit de totaal vergunde emissie van HFPO-DA en E1 is vanuit de *gehele* inrichting. Indien dit niet het geval is dat dient DCMR hiervoor alsnog een aanvullend voorschrift op te nemen.

Voorschrift 8.6.4

Zie eerste tabel, rechter kolom. Hoeveel bedraagt de jaarvracht per 1 jan. 2024?

HF-handling/verlading

Zie pagina 287. Aangenomen wordt dat grindbed en watergordijn nog steeds als mitigerende maatregelen zijn voorgeschreven en toegepast? Graag bevestiging hiervan.

Pagina 232

Graag tekst onder kop '*HFPO-DA en aangevraagde PFAS maar de lucht*' verifiëren.

Pagina 249/Voorschrift 8.2.11

Klopt het dat voor de emissies van de waterzuivering de vracht voor de koolfilters is vergund en niet na de koolfilters? Dit zou betekenen de koolfilters dan niet in werking hoeven te worden genomen?

Ontwerpbesluit en maatwerkbesluit RWSZ2018-00006445 van 8 april 2022

Uit voorschrift 3 onder punt 2: '*Het op lozingspunten LP 04, LP 08 en LP 11 te lozen hemelwater, data afkomstig is van bodembeschermende voorzieningen, mag sporen van de stoffen PFOA en HFPO-DA bevatten*'. Het begrip '*sporen*' is onvoldoende duidelijk. Hiervoor dienen concentratienormen te worden opgenomen.

Onduidelijk is waarom in voorschrift 5 op pagina 12 sprake is van HFPO-PA 'stof', en op pagina 10 sprake is van HFPO-PA (zonder toevoeging van 'stof') terwijl hetzelfde wordt bedoeld. Idem voorschrift 5 op pagina 14. Dit kan tot verwarring leiden. Deze stoffen dienen eenduidig te worden benoemd.

Hoogachtend,

Drs. Johan G. Vollenbroek